

Briuselis, 2016 m. birželio 13 d.
(OR. en)

9228/16

ECOFIN 468
UEM 214
SOC 332
EMPL 228
COMPET 302
ENV 347
EDUC 203
RECH 194
ENER 210
JAI 458

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9142/16 ECOFIN 433 UEM 183 SOC 297 EMPL 193 COMPET 270 ENV
314 EDUC 170 RECH 162 ENER 175 JAI 420 - COM(2016) 345 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2016 m.
Slovakijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl
2016 m. Slovakijos stabilumo programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2016) 345 final)
grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir dėl kurio susitarė įvairūs Tarybos
komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

**dėl 2016 m. Slovakijos nacionalinės reformų programos
su Tarybos nuomone dėl 2016 m. Slovakijos stabilumo programos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadą,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

kadangi:

- (1) 2015 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2016 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2016 m. kovo 17–18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2015 m. lapkričio 26 d. Komisija pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011² priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Slovakija nenurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos. Šią rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2016 m. vasario 18–19 d., o Taryba ją priėmė 2016 m. kovo 8 d.³; Kaip šalis, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Slovakija turėtų užtikrinti, kad ta rekomendacija būtų visiškai ir laiku įgyvendinta;
- (2) 2016 m. Slovakijos ataskaita paskelbta 2016 m. vasario 26 d. Joje įvertinta Slovakijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2015 m. liepos 14 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas ir siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (3) 2016 m. balandžio 29 d. Slovakija pateikė 2016 m. nacionalinę reformų programą ir 2016 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

² 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

³ OL C 96, 2016 3 11, p. 1.

- (4) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013⁴ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investicijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse;
- (5) šiuo metu Slovakijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2016 m. stabilumo programoje Vyriausybė planuoja nominalųjį balansą gerinti iki –1,9 % BVP 2016 m. ir toliau laipsniškai iki –1,3 % BVP 2017 m. Pagal stabilumo programą vidutinio laikotarpio biudžeto tikslas – užtikrinti 0,5 % BVP struktūrinį deficitą – turėtų būti pasiektas 2019 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP pasieks 52,9 % 2016 m. ir toliau mažės iki 47,3 % 2019 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Tačiau priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus 2017 m. ir vėliau, nepakankamai konkretizuotos. Remiantis Komisijos 2016 m. pavasario prognoze, esama rizikos, kad Slovakija kiek nukryps nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo 2016 m., o 2017 m., jei politika nesikeis, turėtų užtikrinti rekomenduojamą koregavimą. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2016 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad Slovakija iš esmės turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Vis dėlto siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi nuostatų 2016 m., reikės papildomų priemonių. Šiuo tikslu itin svarbu nustatyti privalomas viršutines išlaidų ribas (ką padaryti buvo ilgai atidėliota) ir įgyvendinti ekonominio naudingumo programą siekiant padidinti viešųjų išlaidų veiksmingumą, taip pat numatant tam tikrų sričių išlaidų peržiūrą;

⁴ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

- (6) ilgalaikis valstybės finansų tvarumas Slovakijoje tebekelia susirūpinimą. Jį daugiausia kelia prognozuojamas su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų sveikatos priežiūrai ir pensijoms didėjimas. Numatoma, kad dėl senėjančios visuomenės Slovakijos išlaidų pensijoms padidėjimas iki 2060 m. bus vienas didžiausių Sąjungoje. Slovakijoje teisės aktais nustatytas pensinis amžius yra palyginti nedidelis, iš dalies dėl tikėtinos gyvenimo trukmės veiksnių. Sveikatos priežiūros išlaidos yra pagrindinis su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų faktorius. Numatoma, kad viešosios sveikatos priežiūros išlaidos ilguoju laikotarpiu smarkiai augs, nors ir palyginti nuo žemo pradinio lygio. Nepaisant tam tikro sveikatos rodiklių pagerėjimo, jie Slovakijoje vis dar labai prasti. Siekdama padidinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą Vyriausybė vykdo priemones, susijusias tiek su stacionarine, tiek su ambulatorine priežiūra. Tęsimos pastangos įdiegti integruotą priežiūros modelį. Šios reformos sėkmė, ko gero, priklausys nuo to, kiek pagrindinės suinteresuotosios šalys įsipareigos ją vykdyti, ar bus įtraukti sveikatos priežiūros centrai ir ligoninės, ir nuo tinkamo darbuotojų skaičiaus. Nepaisant priimtų priemonių riboti tolesnį skolos valstybinėse ligoninėse didėjimą, kelių iš jų finansinė padėtis vis dar prasta. Dar yra sunkumų, susijusių su siekiu iš esmės pakeisti neigiamas išlaidų tendencijas, tai yra, pertvarkyti ligoninių pajėgumą, įdiegti numatomą kompensavimo sistemą ir didinti konkurenciją sveikatos priežiūros viešųjų pirkimų srityje. Kalbant apie ambulatorinę priežiūrą, silpną bendrosios praktikos gydytojų vykdomos patekimo pas specialistus kontrolės vaidmenį iš dalies lemia ne visai optimali bendrosios praktikos gydytojų ir specialistų kompetencijos paskirstymo sistema, pagal kurią pirmenybė teikiama brangesnei specializuotai priežiūrai. Kalbant apie mokesčių sritį, vyriausybės priemonės, kuriomis siekiama kovoti su mokestiniu sukčiavimu, prisidėjo prie geresnio mokesčių, visų pirma pridėtinės vertės mokesčio (PVM), surinkimo. Vis dėlto PVM nepriemoka išlieka didelė, ir tai rodo, jog yra nuolatinių sunkumų užtikrinti mokestinių prievolių vykdymą. Pastaraisiais metais daug dėmesio skyrus PVM surinkimui mažiau dėmesio skirta kitoms svarbioms mokesčių sritims, pavyzdžiui, pajamų apmokestinimui. Be to, sutelkus dėmesį į auditą liko nepakankamai išplėtos kitos mokesčių administratoriaus funkcijos, tokios kaip skolų išieškojimas. Tai leidžia daryti išvadą, kad dar reikia gerinti išteklių paskirstymą mokesčių sistemoje. Dar neparengta prievolių vykdymo tikslų nustatymo strategija;

- (7) nepaisant dėl stipraus ekonomikos atsigavimo ir pastaruoju metu priimtų politikos priemonių pagerėjusios padėties darbo rinkoje, ilgalaikis nedarbas tebekelia rūpesčių. Ilgalaikis nedarbas ir toliau išlieka vienas didžiausių Sąjungoje (7,6 %, palyginti su 4,3 % visoje Sąjungoje trečiąjį 2015 m. ketvirtį). Jis visų pirma paplitęs tarp marginalizuotų romų, žemos kvalifikacijos asmenų ir jaunimo. Nedarbo problemai spręsti imtasi priemonių profesinio rengimo ir mokymo, subsidijuojamų darbo vietų ir profesinio konsultavimo srityse. Vis dėlto daugelio šių reformų įgyvendinimo sėkmė priklausys nuo valstybinės užimtumo tarnybos gebėjimų. Nepaisant to, kad Centrinis darbo biuras buvo reorganizuotas ir pagerintos galimybės mokytis, vis dar yra sunkumų teikiant individualizuotą paramą ilgalaikiams bedarbiams ir pažeidžiamų asmenų grupėms. Romų dalyvavimas Slovakijos darbo rinkoje išlieka labai mažas, o pažanga didinant jų užimtumo lygį yra labai lėta. Žemas išsilavinimo bei įgūdžių lygis ir diskriminacija yra veiksniai, darantys įtaką menkam romų dalyvavimui darbo rinkoje. Mažas vaisingo amžiaus moterų užimtumo lygis gali būti ilgų vaiko priežiūros atostogų (iki trejų metų), vaikų priežiūros įstaigų, ypač skirtų vaikams iki trejų metų, stygiaus, didelių vaikų priežiūros paslaugų kainų ir ribotai taikomo lankstaus darbo grafiko rezultatas. Be to, išlieka regionų skirtumai – nedarbo lygis rytų Slovakijoje vis dar dvigubai didesnis nei Bratislavoje. Kalbant apie darbo rinkos paslaugų valdymą, priemonės, kurių buvo imtasi pastaraisiais mėnesiais, nėra specialiai pritaikytos Slovakijos darbo rinkos struktūriniais uždaviniais spręsti;
- (8) švietimo sistema nepakankamai pritaikyta Slovakijos ekonomikos potencialui didinti. Švietimo rezultatai, vertinant pagal tarptautinius standartus, žemi ir dar labiau suprastėjo. Tai daugiausia susiję su mokytojų išsilavinimo neadekvatumu ir nedideliu mokytojo profesijos patrauklumu. Nepaisant to, kad 2016 m. mokytojų atlyginimai padidėjo 4 %, mažas darbo užmokestis ir nepakankamas praktinis mokymas yra vieni iš veiksnių, kodėl šią profesiją jaunimas laiko nepatrauklia. Neseniai priimti kovos su segregacija teisės aktai dar turi būti įgyvendinti, kad būtų pasiekta teigiamų pokyčių ir padidintas romų dalyvavimas bendrojo švietimo, be kita ko, ikimokyklinio ugdymo, sistemoje;

- (9) viešajam administravimui vis dar trūksta veiksmingumo. Dėl susiskaidžiusio ir nepaslankiai organizuoto viešojo administravimo stokojama veiksmingo koordinavimo. 2015 m. spalio mėn. priimta žmoniškųjų išteklių valdymo strategija yra žingsnis reikiama linkme. Tačiau iki šiol nepriimtas naujasis Valstybės tarnybos įstatymas, būtinas sėkmingam strategijos įgyvendinimui. Vyriausybė ėmėsi kelių kovos su korupcija priemonių, tačiau jų poveikis kol kas ribotas. Konkrečiai Slovakijoje pradėta nedaug baudžiamųjų bylų ir yra nedaug patraukimo baudžiamojon atsakomybėn už korupciją, įskaitant neteisėtą veiklą vykdančių viešuosius pirkimus, atvejų. Sutrumpintos didelės apimties investicijų ir infrastruktūros projektų atveju taikomos statybos leidimų išdavimo procedūros. Konkursų kokybė nukenčia dėl nekonsoliduoto valdymo, faktiniais duomenimis grindžiamos viešųjų pirkimų procedūros nebuvimo, menko profesinio pasirengimo, interesų konfliktų, konkrečiai nustatytų konkurso specifikacijų ir pernelyg dažno mažiausios kainos kriterijaus taikymo sudarant sutartį. Nuolat pabrėžiama, kad viešųjų pirkimų trūkumai neigiamai veikia viešųjų išteklių veiksmingą paskirstymą. Dažni teisės aktų pakeitimai ir varginančios administracinės procedūros bei reikalavimai daro poveikį Slovakijos įmonėms. Didelės kai kurioms profesinėms paslaugoms ir tinklų pramonės šakose taikomos administracinės ir reguliavimo kliūtys, sutarčių vykdymo užtikrinimo ir nemokumo problemų sprendimo sričių trūkumai, taip pat užsitęsios teismų sistemos kokybės problemos kenkia verslo aplinkai ir atgraso investicijas. Buvo imtasi kai kurių priemonių verslo vykdymui palengvinti, pavyzdžiui, 2015 m. spalio mėn. buvo įsteigtas Geresnio reglamentavimo centras, o 2016 m. pradžioje – Nacionalinis verslo centras. Vis dėlto mažojo verslo akto pagal MVĮ vystymo strategiją priėmimas buvo atidėtas;

- (10) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovakijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2016 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Slovakija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovakijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą ES ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;
- (11) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo stabilumo programą; jos nuomonė⁵ pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

⁵ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Slovakijai 2016–2017 m. imtis šių veiksmų:

1. Užtikrinti 0,25 % BVP metinį fiskalinį koregavimą siekiant vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo 2016 m. ir 0,5 % BVP fiskalinį koregavimą 2017 m. Pagerinti sveikatos priežiūros sektoriaus išlaidų efektyvumą. Imtis priemonių mokestinių prievolių vykdymui gerinti.
2. Gerinti ilgalaikiams bedarbiams ir kitoms pažeidžiamoms grupėms skirtas aktyvumo skatinimo priemones, įskaitant individualizuotas paslaugas ir tikslinius mokymus. Lengvinti galimybes moterims įsidarbinti, visų pirma plečiant įperkamu kokybiškų vaikų priežiūros paslaugų teikimą. Gerinti švietimo rezultatus didinant mokytojo profesijos patrauklumą ir didinant romų vaikų dalyvavimą nuo ankstyvosios vaikystės bendrojo švietimo sistemoje.
3. Konsoliduoti valdymą, stiprinti perėjimą nuo vien kaina grindžiamos prie kokybe grindžiamos konkurencijos ir sustiprinti persekiojimą už neteisėtą veiklą vykdant viešuosius pirkimus. Pagerinti viešojo administravimo žmoniškųjų išteklių valdymo skaidrumą, kokybę ir veiksmingumą, visų pirma priimančią naują valstybės tarnybos įstatymą, ir padidinti teisingumo sistemos veiksmingumą. Priimti visapusišką planą siekiant šalinti administracines ir reguliavimo kliūtis įmonėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas
